

Petra Vondrová

Výtvarné nápady na celý rok

TVOŘIVÁ INSPIRACE
PRO DĚTI od 4 do 12 LET

Dílňa
nápadů

Výtvarné
nápady
na celý rok

Petra Vondrová

Výtvarné nápady na celý rok

Petra Vondrová

Fotografie: Petra Vondrová
Jazyková korektura: Michal Bečvář
Vnitřní úprava, sazba a obal: Karel Hána
Odpovědný redaktor: Dalibor Kumr
Technický redaktor: Radek Střecha

Objednávky knih:
www.albatrosmedia.cz
eshop@albatrosmedia.cz
bezplatná linka 800 555 513

ISBN 978-80-264-0401-9

Vydalo nakladatelství CPress v Brně roku 2014 ve společnosti Albatros Media a. s. se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4. Číslo publikace 18424.

Žádná část této publikace nesmí být šířena žádným způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

1. vydání

 ALBATROS MEDIA a.s.

Obsah

Úvod

Jaro

Netradiční váza na květiny

Jarní květina

Kočka nebo kotátko

Ptáček Zpěváček – skřivánek

Kamarád motýlek

Jaro u rybníka

To jsem já aneb Můj autportrét

Jarní louka plná květů

Velikonoční věnec

Velikonoční talíř s ptáčky

Barevná velikonoční vajíčka

Zajíček Ušáček

Léto

Lev

Můj kamarád papoušek

Ať žijí žirafy!

Sluníčko

Podmořský svět

Kouzelná květina, která plní přání

Lodičko, kam mne dovezeš?

Kabátky na „super párty“

Moje vesta na příjemné

chvilce i do nepohody

Takové boty i kabelku

bych chtěla mít

4 Podzim

Ježek v podzimním listí 56

Bedly, nebo jiné houby? 58

7 Korále pro maminku 60

9 Podzimní krabice na poklady 62

11 Podzimní autportrét 63

13 Podzimní ozdoby na strom 65

15 Houbový obrázek 67

17 Veverka Skákalka 69

19 Lesní víla 72

21 Domeček pro lesní skřítky 74

24 Kouzelné houby 75

26

28

30

Zima

Sněhulák 78

Čert 80

Anděl 82

33 Mikuláš 84

35 Můj barevný zápisník 86

37 Hrníčky pro celou rodinu 88

40 Zimní váza s větvičkami 90

42 Zimní dekorace před dům 92

44 Ryba – netradiční vánoční ozdoba 95

46 Vánoční přání 97

49 Koulička – vánoční ozdoba 99

Vánoční stromeček 101

51 Medailónek autorky 103

53 Slovníček pojmů 104

Použitá literatura 105

Šablony 106

Úvod

Kniha **Výtvarné nápady na celý rok** nabízí inspiraci k výtvarné tvorbě na všechna roční období. Náměty jsou rozděleny do **čtyř hlavních kapitol** podle ročních období: **Jaro, Léto, Podzim a Zima**. Každé roční období s sebou přináší množství podnětů k výtvarnému zpracování, neobvyklé výtvarné materiály, podklady i nástroje. Knižka je určena pro práci s dětmi od 4 do 12 let.

V každé kapitole naleznete náměty k výtvarné činnosti nebo akci. Součástí každé kapitoly je ještě podkapitola, v níž jsou nabízeny další výtvarné lekce spojené stejným tématem. V kapitole **Jaro** je zařazena podkapitola **Inspirace na Velikonoce**. Součástí kapitoly **Léto** je podkapitola **Inspirujeme se světem módy**. V kapitole **Podzim** si hrajeme v podzimní přírodě v podkapitole **Výtvarné akce v podzimním lese**. Kapitola **Zima** přináší podkapitolu **Inspirace na Vánoce**.

Každá výtvarná lekce je členěna na několik částí. V jednotlivých lekcích jsou vytyčeny cíle výtvarné lekce, navrženy pomůcky k motivaci a předloženy motivace k výtvarné činnosti nebo akci, doporučeny pomůcky a materiál k výtvarné činnosti nebo akci, v lekcích jsou rovněž zahrnuty příprava k výtvarné činnosti, postup výtvarné činnosti, obměna a zakončení lekce.

Cíle výtvarné lekce

Při výtvarných lekcích rozvíjíme fantazii a kreativitu dětí, podporujeme rozvoj výtvarných schopností, učíme je komunikovat a tvořit jako jednotlivci, ale i s vrstevníkem nebo s více dětmi. Cílem lekcí je seznámit děti s rozmanitými výtvarnými materiály (s přírodninami, textiliemi, plastovými uzávěry, knoflíky, modelovacími hmotami apod.), podklady (s krabicemi, papírovými roličkami, dřevěnými i plastovými prkénky, přírodninami apod.), nástroji (s houbičkami a drátěnkami na nádobí, kartáčky na zuby, se špejlemi, s lidskýma rukama apod.) i rozmanitými

technikami (s koláží, malbou, kresbou, body-artem, akční tvorbou, mramorováním apod.).

Pomůcky a materiály

V každé lekci je uveden seznam pomůcek a materiálů k motivaci, hrám i samotné výtvarné činnosti nebo akci. Nejčastěji používáme odpadový a zbytkový materiál (látky, provázky, vlny, knoflíky, plastové zátky, zbytky barevných papírů, staré noviny apod.) a přírodní materiály, které si nasbíráme během vycházek s dětmi v přírodě (kamínky, větvičky, listy, mech, kůru apod.).

Každé roční období je specifické vybranými přírodními materiály. Na jaře a v létě si natrháme rozmanité barevné luční květy nechráněných rostlin, které vylišujeme, na podzim si nasbíráme barevné listy různých tvarů nebo plody stromů (kaštiny, bukvice, žaludy apod.). Některé z přírodnin najdeme v přírodě po celý rok (větvíčky nebo kůru).

Při shromažďování materiálů, podkladů nebo nástrojů požádáme o spolupráci rodiče, například při získávání kousků látek, vln, stužek, krajek, kožešin, kůže, plastových zátek, papírových rulek, krabiček apod. Máme-li možnost, spolupracujeme s vybranou firmou nebo obchodem, například s truhlářstvím (dřívka, piliny, hobliny apod.), tiskárnou (zbytky papírů), obchodem (krabice, bedýnky, molitanové kusy apod.).

Mezi potřeby patří i běžné pomůcky, které potřebujeme k malbě, kresbě nebo modelování: paleta, štětec, kelímeček na vodu, hadřík, modelovací podložka, plastový příbor, pracovní oděv. Mezi pomůcky patří také igelit nebo staré noviny, které použijeme k pokrytí pracovního místa. Rovněž doporučuji použít při práci na zemi malý polštářek, na němž lze sedět i klečat a dle potřeby s ním pohybovat. Jako lepidlo doporučuji lepidlo Herkules. Dle potřeby je lze rozlít do plastových kelímků, případně znovu slévat zpět do základní nádoby. Herkules dokáže lepit papír, vlnu i tenkou látku. Lepíme-li přírodniny, plastové části, kožešinu i jiné materiály, je vhodné použít tavnou pistoli.

V některých lekcích použijeme na závěr lak ve spreji k zafixování konečného výtvarného díla. Doporučuji s lakem pracovat venku, případně v dobře větrané místnosti.

Potřeby, které často používají při výtvarných činnostech, si mohou děti ukládat do vlastních plastových kufrů nebo krabic s víkem. Do kufříku můžeme vložit temperové nebo vodové barvy, štětce, pastelky, měkkou tužku, gumu a ořezávátko, voskovky, nůžky, černou tuš, dva plastové kelímky – jeden na vodu, druhý na tuš –, hadřík, paletu, modelovací podložku, plastový příbor apod. Každé dítě by mělo mít ve třídě vyhrazeno místo pro svůj kufřík a také výtvarný oděv, do kterého se před každou činností převlékne, například starší pohodlné oblečení: kalhoty, košili nebo triko.

Příprava

Před motivační částí nebo před výtvarnou činností je v některých lekcích potřebná příprava, například vystříhnout šablonu, natřít výtvarný podklad, nasbírat přírodní materiál v lese apod.

Motivace a hry

Motivace a hry jsou určeny k tomu, aby se děti lépe seznámily s vybranými výtvarnými materiály, pomůckami, podklady, nástroji nebo tématem. Zároveň rozvíjejí svoji fantazii, kreativitu, získávají nové zážitky. Součástí motivací bývají i ukázky obrázků, fotografií, ilustrací v knížkách, časopisech nebo katalogích. Máme-li možnost, pro ukázky použijeme internet.

Výtvarná činnost

Během výtvarných činností se snažíme ponechat dětem prostor k vlastnímu sebevyjádření. Děti si vyzkouší nejrůznější výtvarné

techniky: malbu, kresbu, modelování, koláž, asambláž, akční techniky, mramorování atd. Během tvorby na konkrétním dílku se některé techniky také kombinují.

Obměna výtvarné činnosti

Pomůcky, nástroje, podklady, materiály je možné při tvorbě obměnit, nahradit jinými.

Zakončení

S dokončenými dílky je možné si hrát, zabalit je jako dárek, vytvořit z nich netradiční výstavu v přírodě, v trávě, nebo expozici v prostorách školy. Součástí zakončení lekce je i prohlížení vytvořených děl, jejich hodnocení, hry s nimi atd. Je vhodné s dětmi o vytvořených dílech mluvit, poznat díla vrstevníků, nikdy však díla nekritizujeme. Každý malý tvůrce je originální, vnímá svět okolo sebe jinými očima než druhý. Pestrost skladby nabízených výtvarných aktivit pro celý rok umožňuje vyzkoušet si rozmanité techniky, pracovat s různými výtvarnými nástroji, podklady, tématy.

Někdy je vhodné průběh výtvarné tvorby dokumentovat fotoaparátem nebo kamerou. Fotografie nebo videozáznam použijeme jako součást expozice nebo při speciálních akcích uspořádaných s dětmi pro rodiče. V průběhu zakončení upevňujeme i poznatky, které jsme během motivace i výtvarné činnosti získali o daném tématu, technice, materiálu apod.

Fotografie a černobílé náčrty

Součástí každé lekce je barevná fotografie konkrétního díla. Na konci knihy naleznete černobílé náčrty potřebných šablon k tvorbě, případně náčrt části dílka.

Jaro

Na jaře se probouzí příroda. Pozorujeme zelenající se trávu, první rozkvetlá kvítka na loukách i zahradách, první květy na stromech. V trávě se objevují po dlouhé zimě opět broučci, hlemýždi, nad nimi poletují motýli. V jarní přírodě zaslechneme i zpěv ptáčků. Mnozí z nich se právě vrátili z teplých krajů domů.

Na jaře v přírodě najdeme i zajímavé materiály k výtvarné tvorbě: větvičky, kamínky, kvítka na vylisování apod. Kromě přírodnin použijeme k tvorbě také zbytky látek, vln, papíru, knoflíky, plastové zátky a kelímky, papírové rulky, polystyrénový věnec, opotřebovanou holínku apod. Jaro s sebou přináší i mnoho témat, které je možné ztvárnit rozmanitými způsoby. V následujících lekcích si tak kromě kresby a malby vyzkoušíme i prostorovou tvorbu, techniku enkaustiky

nebo techniku body-artu. Motivacím, hrám a výtvarným aktivitám se věnujeme v místnosti i venku. Pracujeme jednotlivě, ve dvojici i ve skupině. Rozšíříme si znalosti o jarní přírodě, o zvířátkách, která se v jarní přírodě objevují, i o rostlinách, jež v trávě i na zahradách v jarním období rostou.

A co si vytvoříme v následujících lekcích konkrétně? **Koříčku, ptáčka Zpěváčka, motýlka**, ale také **jarní květinu** nebo **jarní louku plnou květů** či **jaro u rybníka**. Vyzkoušíme si také **autoportrét** nebo **netradiční vázu na květiny**. Jarní podkapitola je rovněž věnována **inspiracím na Velikonoce**. A proto si vytvoříme **velikonoční věnec**, **velikonoční talíř s ptáčky**, **barevná velikonoční vajíčka** nebo **zajíčka Ušáčka**.

Netradiční váza na květiny

Cíle výtvarné lekce:

- rozvíjení fantazie a kreativity při tvorbě s atypickým podkladem – holínkou,
- seznámení s různými druhy váz.

Pomůcky k motivaci:

Budeme potřebovat různé druhy váz z rozmanitých materiálů – ze skla, z keramiky, ze dřeva –, obrázky různých váz (použijeme libovolné časopisy, internet), zbytky papírů, lepenky, látek, nůžky, širší plastové kelímky od smetany nebo jogurtu (pro každou dvojici ve třídě).

Příprava k motivaci:

Nastříháme si různé velké geometrické tvary ze zbytků barevných i bílých papírů, lepenky, látek. Pro každou dvojici připravíme plastový kelímek.

Motivace:

Prohlédnout si vázy z různých materiálů – zrakem i hmatem.

Povídat si o výrobě váz – ve sklárně, v keramické dílně, v truhlářské dílně apod.

Prostorová tvorba

Tvorba pro jednotlivce

Doporučená tvorba

na zahradě školy

Hra

Skládání vázy z nastříhaných papírových a látkových kousků:

Děti se rozdělí do dvojic. Z připravených hromádek na stole si vyberou nastříhané tvary a vloží je do kelímku. Dvojice skládají své barevné vázy na zemi.

Pomůcky a materiál k tvorbě:

holínka (již opotřebovaná), plechovka bílého latexu, plastové kelímky od jogurtů na rozlití barvy (stačí jeden pro dvojici žáků), štětec, temperové barvy, paleta, kelímek na vodu, hadřík, starý kartáček, kousek modelíny, libovolné nasušené květiny.

1 Rozlijeme bílý latex do kelímků. Bílou barvou natřeme holínku ze zevní strany a částečně i z vnitřní strany. Necháme barvu zaschnout.

3 Dvnitř boty vložíme kuličku modelíny a přitiskneme ji na dno boty. Do modelíny zapíchneme připravené usušené květiny.

2 Starým kartáčkem stříkáme na botu postupně různé barvy. Tvoříme abstraktní kompozici. Necháme barvy zaschnout. Vnitřní stranu holínky dokreslíme vybraným odstínem voskovky.

Obměna:

Místo usušených květin použijeme nakreslené papírové květy přilepené ke špejlím.

Místo holínky použijeme jinou botu, může být i dětské velikosti.

Zakončení:

Vytvořená díla vystavíme na vhodném místě ve třídě.

Vázy s květy je vhodné použít i jako dárek pro maminky (například ke Dni matek).

Jarní květina

Cíle výtvarné lekce:

- kultivace dovednosti práce s barvami na netradičních výtvarných podkladech: na krabice od papírových ubrousků, papírové rulce od papírových ubrousků a krabice od sýru,
- rozvíjení fantazie a kreativity při tvorbě netradiční květiny,
- seznámení se s různými druhy jarních květin.

Pomůcky k motivaci:

Různé druhy květin natrhané v jarní přírodě, obrázky různých jarních květin (například Steinbachův velký průvodce přírodou nebo internetové zdroje), nastříhané kousky látek, krajk, barevných papírů, knoflíků, plastových zátek od limonád.

Motivace:

Při procházce natrhat různé (nechráněné) druhy květin, které rostou na jarní louce nebo zahradě. Prohlédnout si květiny a zkusit je pojmenovat: kopretina, zvonek, kohoutek apod.

Všimát si tvarů, barev, velikostí květin.

Hra s výtvarnými materiály:

Z kousků látek, barevných papírů, knoflíků nebo zátek skládat květ dle fantazie.

Prostorová tvorba

Tvorba pro jednotlivce
Doporučená tvorba
ve třídě, u stolku

**Součástí je šablona,
černobílý náčrt**

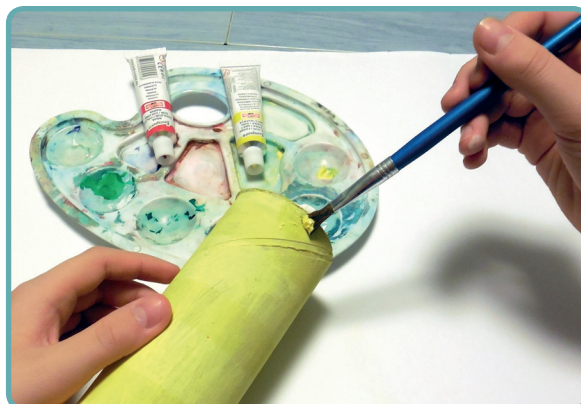
Pomůcky a materiál k tvorbě:

krabice od papírových ubrousků, rulka od papírových ubrousků, jedna polovina kruhové krabice od sýru, čtvrtka formátu A4, plechovka bílého latexu, štětec, temperové barvy, houbička na nádobí, paleta, kelímek na vodu, hadřík, barevné průklepové papíry, nůžky, voskovky, lepidlo Herkules, zelené lýko nebo kokosové vlákno, tavná pistole, černá tuš, špejle, barevná drátěnka na nádobí.

1 Hranatou krabičku, půlku kruhové krabičky i rulku natřeme bílou barvou a štětcem. Necháme barvy zaschnout. Z houbičky nastříháme šest kousků. Nakreslíme si obrys okvěti rostliny (viz nákres šablony).

2 Zelenou temperovou barvou a kouskem houbičky malujeme na bíle natřenou krabičku od papírových ubrousků. Červenou temperovou barvou a kouskem houbičky malujeme na rulku. Necháme barvy zaschnout. Voskovkou kreslíme na kruhovou krabičku.

3 Voskovkou si obkreslíme šablonu okvěti rostliny. Dle obrysu vystříhneme okvěti a dozdobíme je dle fantazie. Doprostřed kruhové krabičky vlepíme pomocí tavné pistole barevnou drátěnku, okolo ní připevníme lepidlem natrhané kousky barevných papírů. Krabičku nalepíme na připravenou šablonu okvěti. Detaily květu dokreslíme tuší a špejlí dle fantazie.

Obměna:

Použijeme jiný tvar okvětního lístku.

4 Celý květ přilepíme pistolí na okraj rulky, kterou poté postavíme do otvoru uprostřed zeleně natřené krabičky. Na všechny venkovní strany krabičky nalepíme zelené lýko nebo zelené kokosové vlákno.

Zakončení:

Vytvořené květiny přeneseme do zahrady a společně si je prohlédneme. Tímto způsobem instalujeme netradiční expozici přímo v přírodě. Finální výrobky použijeme později jako dárek pro maminky při vhodné příležitosti (například k Velikonocům, ke Dni matek apod.).

Kočka nebo kotátko

Cíle výtvarné lekce:

- rozvíjení fantazie a kreativity při tvorbě s atypickými výtvarnými materiály: s plastovým kelímkem, drátěnkou, drátky,
- rozšíření znalostí o životě koček.

Pomůcky k motivaci:

Obrázky různých druhů koček, například obrázky ze starého kalendáře, kousky kožešin, hnědé, béžové nebo černé látky, černá vlna, nůžky, korková kolečka, bílé kancelářské papíry (pro každou dvojici jeden), magnetofon, CD s písničkou *Malé kotě* (například stejnojmenné CD *Malé kotě, spalo v botě*).

Příprava k motivaci:

Nastříháme z papírů velká kolečka – hlavu kočky – pro každou dvojici dětí. Nastříháme menší kousky z kožešiny, látek i vlny.

Motivace:

Pozorovat venku při procházce kočky (máme-li tu možnost).

Povídat si o kočkách, o jejich životě, o jejich těle, o druzích koček apod.

Prohlédnout si obrázky koček na obrázcích.

Prostorová tvorba

Tvorba pro jednotlivce

Doporučená tvorba

ve třídě, u stolku

Pomůcky a materiál k tvorbě:

plastový kelímek od velkého jogurtu, kovová drátěnka na nádobí, plechovka s bílým latexem, štětec, tavná pistole, temperové barvy, barevná drátěnka, modrý a černý papír, bílé (nebo černé či hnědé chlupaté drátky), kousek kůže.

Hra s výtvarnými materiály:

Děti se rozdělí do dvojic. Na připravený podklad skládá dvojice dětí hlavu kočky. Dvojice použije kousky kožešin, látek, vln, korková kolečka na oči.

Hra na kočky:

Dle pokynů učitele (nebo rodiče) se děti postaví na všechny čtyři končetiny, protáhnou se jako kočka, zkusí se napít mléka jako kočka. Poté si lehnou a sbalí do klubička, napodobují kočku, jak spí apod. Cviky opakují do rytmu písničky *Malé kotě*, kterou učitelka pustí na CD.

1 Kelímek ze zevní části natřeme bílou barvou a necháme barvu zaschnout.

3 Mezitím si z modrého papíru vystříháme dvě stejná větší kolečka na oči a dvě stejná menší kolečka vystříháme z černého papíru také na oči. Poté pomocí pistole nalepíme oči na kovově zbarvenou drátěnku. Pod oči přilepíme tři kousky drátků – vousy. Z kůže vystříháme kolečko a přilepíme je přes drátky na místo pro čenich.

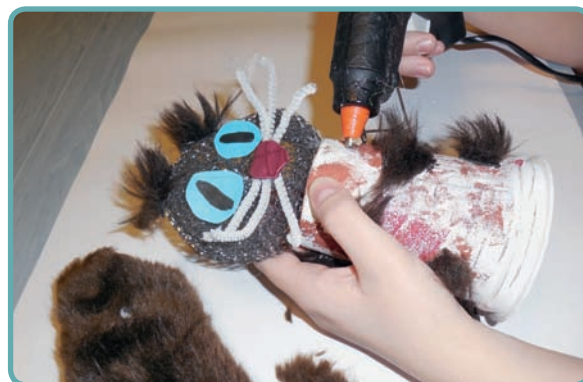
Obměna:

Místo kožešiny použijeme kus pleteniny ze starého svetrů. Podobným postupem tvoříme jiné zvíře, například pejska.

2 Na připravený kelímek malujeme hnědou nebo černou temperovou barvou štětcem. Do ještě nezaschlého podkladu uděláme barevnou drátěnkou zářasy. Tvoříme tělo kočky. Necháme barvy zaschnout.

4 Z kožešiny vystříháme dva kousky na uši, nalepíme je na vrchní část drátěnky. Připravenou hlavu přilepíme na spodní obrácenou část kelímku (kelímek je tedy postaven obráceně, plnou částí vzhůru). Z kožešiny nastříháme ještě několik kousků, které přilepíme po celé ploše kelímku. Na kelímek také přilepíme jeden chlupatý drátek a dotvoříme tak ocas kočky. Na konec ocasu můžeme ještě přilepit kousek kožešiny.

Zakončení:

Vytvořené kočky nebo koťátka umístíme na vybraném místě v přírodě – v trávě na louce, na plotě, na kameni apod. Posadíme se do jejich blízkosti, prohlédneme si je a připomeneme si, co si o životě koček pamatujeme. Později kočky rozmístíme na různá místa doma, volíme taková místa, kde by opravdová kočka ležela.

Ptáček Zpěváček – skřivánek

Cíle výtvarné lekce:

- rozvíjení fantazie a kreativity při tvorbě s plastovým víčkem od plastové krabičky, barevným papírem a peříčky,
- seznámení s různými druhy ptáků.

Pomůcky k motivaci:

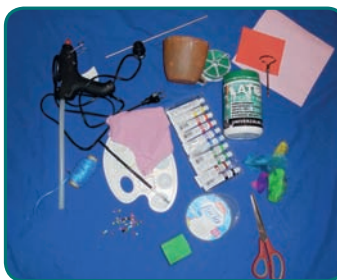
Libovolná publikace s fotkami nebo obrázky ptáků (například Kapesní atlas ptáků nebo internet), magnetofon, libovolné CD se zvuky ptáků, například CD Bird songs and calls.

Motivace:

Procházet se jarní přírodou a pozorovat různé ptáky, naslouchat jejich zpěvu.

Pomůcky a materiál k tvorbě:

plastový kruhový kryt (například od sýru Mascarpone), nebozízek, plechovka bílého latexu, štětec, temperové barvy, barevné papíry, kousek ohebného drátku, dva větší korálky, nůžky, barevná plastová peříčka, tavná pistole, černá tuš, špejle, kousek provázku.

Prostorová tvorba

Tvorba pro jednotlivce

Doporučená práce

v místnosti, ve třídě

Hra na ptáky – na louce:

Děti se postaví do řady. Napodobují učitelku, která se postaví před děti. Položí si obě dlaně na ramena a rukama hýbou jako křídélky. Pomalu běží dopředu – napodobují let ptáka. Zastaví se a podřepnou – napodobujeme ptáka, který se posadil do trávy apod.

Po návratu do třídy si děti prohlédnou různé obrázky ptáků, kteří se objevují v jarní přírodě u nás: Všimají si jejich velikostí, barevnosti, tvarů těl... Během prohlížení obrázků poslouchají zvuky ptáků na CD.

Blíže se seznámit se skřivánkem. Například:

Skřivánci patří k prvním ptákům, kteří k nám přilétají po zimě z teplých krajů. Skřivánek má hnědou barvu, jeho mláďata mají bílé konce peříček. Hnízdo si staví v jamkách nebo prohlubních. Nejčastěji skřivánka zahlédneme na polích a loukách. Skřivánek si rád pochutná na semenech, listech a stoncích rostlin a také se živí drobným hmyzem.

1 Do víčka uděláme nebozískem tři otvory: jeden nahoře na protažení provázku na zavěšení, dva otvory dole na protažení drátků na nohy ptáčka. Víčko natřeme bílým latexem a necháme barvy zaschnout.

2 Kouskem houbičky tupujeme na bíle natřené kolečko hnědou barvou. Necháme barvu zaschnout. Mezitím si vystříháme z růžového papíru kolečko na oko a dva až tři tvary ptačích křídel, z červeného papíru vystříháme tvar zobáku. Oko i křídla dokreslíme tuší a špejlí (viz obrázek ptáčka). Necháme tuš zaschnout.

3 Připravenými dvěma otvory v dolní části víčka protáhneme kousek ohebného drátku. Oba konce drátku spojíme k sobě a na jejich konce připevníme korálek. Dotvoříme tak nohy ptáčka.

Obměna:

Místo umělohmotných víček použijeme víčka na zavařování. Místo drátků použijeme na tvorbu nožiček dva proužky kůže. Můžeme vytvořit i celou ptačí rodinu, v tom případě použijeme na těla ptačích rodičů větší víčka, na těla ptačích dětí víčka menší.

4 Otvorem ve vrchní části víčka protáhneme barevný provázek na zavěšení. Na tělo ptáčka dolepíme lepidlem oko, zobák, papírová i umělohmotná křídla.

Zakončení:

S vyrobenými ptáčky se přemístíme do přírody do blízkosti keřů nebo nízkých stromů. Ptáčky zavěsíme pomocí provázků do větví keřů nebo stromů.

Prohlédneme si je a připomeneme si, co si o životě jarních ptáků a zejména skřivánka pamatujeme.

Kamarád motýlek

Cíle výtvarné lekce:

- seznámení s výtvarnou technikou enkaustikou,
- rozvíjení fantazie a kreativity při tvorbě s papírovou rulkou, látkou i vatovými tyčinkami,
- rozšíření znalostí o motýlech.

Pomůcky k motivaci:

Libovolná publikace s fotkami nebo obrázky motýlů (například Steinbachův velký průvodce přírodou nebo internet), dva pestrobarevné šátky pro každé dítě, magnetofon, CD *Malé kotě, spalo v botě* s písničkou *Žluťásku, žluťásku*.

Motivace:

Při procházce jarní přírodou pozorovat motýly a všimnout si jejich velikostí, tvarů a barevnosti křídel.

Po návratu do třídy se posadit do kroužku a prohlédnout si obrázky vybraných motýlů, seznámit se s jejich názvy, například s babočkou pavím okem, běláskem, žluťáskem apod.

Prostorová tvorba

Tvorba pro jednotlivce
Doporučená práce
v místnosti, ve třídě

Hra na motýly:

Postavíme se do kroužku, vezmeme si do obou rukou šátky. Učitelka pustí na magnetofonu písničku Žluťásku, žluťásku. Rozeběhneme se v kroužku v rytmu písničky dopředu a zároveň šátky máváme jako motýlími křídly.

Materiál a pomůcky k výtvarné činnosti:

papírová rulka od toaletního papíru, temperové barvy, štětec, paleta, sklenice, hadřík, bílá čtvrtka formátu A4, nůžky, voskovky, žehlička (lépe obyčejná, ne napařovací), stará deka, vatové tyčinky do uší, kousek plátna, vata, lepidlo Herkules.

Součástí je šablona, černobílý náčrt – křídla motýla

1 Nejdříve si vytvoříme podklad k tvorbě motýlích křídel technikou enkaustiky. Poblíž deky necháme rozežhát žehličku. Po celé ploše rozežháté žehličky kreslíme voskovkami různé barevné čáry. Když je plocha žehličky pomalovaná, žehlíme po celé ploše bílé čtvrtky. Na papíře se objevují barevné skvrny. Tímto způsobem si vytvoříme několik pestrobarevných podkladových papírů. Necháme barvy zaschnout.

2 Ruličku natřeme libovolným barevným odstínem. Necháme barvu zaschnout. Učitelka vytvoří šablonu motýlích křídel – kreslí tužkou na čtvrtku tvar křídel a dle obrysu je vystříhne (viz černobílý nákres).

3 Šablonu motýlích křídel obkreslíme na připravenou pestrobarevnou čtvrtku vytvořenou technikou enkaustiky. Dle obrysu křídla vystříháme a nalepíme je na vrchní část rulky.

4 Vezmeme kousek plátna, položíme na něj chomáč vaty a domodelujeme hlavu motýla, kterou nalepíme na jednu část rulky. K hlavě přilepíme ještě dvě tyčinky jako tykadla.

Obměna:

Na křídla motýla uděláme otisky pomocí barev a plastových zátek různých velikostí.

Zakončení:

S vytvořenými motýly se přemístíme do jarní zahrady. Rozeběhneme se po trávě i s vytvořenými motýly. Hrajeme si s nimi: Chvilí běžíme, chvíli si podřepneme a vytvořené motýly položíme do trávy, pak opět běžíme i s motýly dále, poté se opět zastavíme a položíme motýly na různá místa na zahradě – do větví stromu nebo keře.

Po návratu do místnosti motýly vystavíme na kusu rozložené zelené látky na vhodném místě. Instalaci motýlů můžeme doplnit různě velkými vystřiženými květy z barevných papírů. Připomeneme si, jaké motýly můžeme na jarní louce zahlédnout.

Jaro u rybníka

Cíle výtvarné lekce:

- tvorba bez obav z většího papírového formátu,
- rozvíjení fantazie a kreativity při práci s různými materiály: s papírem, provázkem, větvičkami,
- rozšíření znalostí o zvířatech, která žijí u rybníka, o rostlinách, jež tam rostou,
- učení tvorby a spolupráce ve dvojici.

Pomůcky k motivaci:

Obrázky ryb i jiných živočichů žijících v rybnících nebo u nich (například Atlas obratlovců nebo internet), kousky látek, vln, provázků, nůžky, prádelní šňůra.

Motivace:

Během procházky zajít k rybníku, pozorovat zvířata, která tam žijí, všimnout si rostlin, které tam rostou.

Po návratu se posadit ve třídě na koberec do kroužku a povídat si o rybníce, o zvířatech, která tam žijí – o čápovi, kapříkovi, žabákovi, ...

Prostorová tvorba

Tvorba pro dvojice

Doporučená tvorba

v místnosti, u stolu

Materiál a pomůcky k výtvarné činnosti:

tři kusy čtvrtky formátu A3, temperové barvy, paleta, houbička na nádobí, nůžky, kelímek na vodu, štětec, voskovky, černá tuš, špejle, modrý a zelený průklepový papír, větvičky, silný provázek nebo chemlon, plastová zátka, lepidlo Herkules, tavná pistole.

Hra na čápa

Na zemi ponecháme položený kus prádelní šňůry, postavíme se do řady vedle sebe a odskáčeme deset tzv. žabáků rovně před sebe a opět zpátky.

Hra na čápa:

Na zem položíme kus prádelní šňůry, postavíme se do řady za sebou, postupně chodíme podél položené šňůry, zvedáme vysoko před sebe nohy a proti sobě klapeme rukama nataženými před tělem.

Hra na vážky

Kousek prádelní šňůry zatočíme do tvaru velkého kruhu, kolem kterého se rozmístíme v dostatečně velkých rozstupech mezi sebou, do obou rukou si vezmeme kousek barevné stužky a rozpažíme do obou stran a poté napodobujeme let vážky: Pohybujeme se v kruhu a zároveň máváme rukama nahoru a dolů.

1 Během procházky přírodou nasbíráme větvičky. Na jednu ze čtvrtek nakreslíme žlutou voskovkou pruhy ve tvaru vln, potřebujeme aspoň sedm kusů (viz náčrt). Houbičku nastříháme na čtyři kousky. Jedním kouskem houbičky tupujeme modrou barvou na nakreslené pruhy a ještě také na druhou čtvrtku, jejíž vrchní část zastříháme do tvaru vln. Necháme barvy zaschnout. Nakreslené pruhy nastříháme a nalepíme je na připravený podklad za sebe.

Obměna:

Místo jara tvoříme podzim u rybníka.

Součástí je šablona, černobílý nákres – obrysy zvířat, náčrt vlnitého pruhu

2 Na volnou čtvrtku nakreslíme žlutou voskovkou obrys čápa, obrys asi čtyř nebo pěti rybek, obrys žáby a obrys vážky (viz náčrt). Žábu, rybky a vážku dokreslíme voskovkami, tuší a špejlí. Po zaschnutí tuše zvířata vystříháme. Pouze čápovi dokreslíme červenou voskovkou zobák, modrou voskovkou křídlo a oko. Čápa také vystříháme. Křídlo čápa ještě obkreslíme na kousek modrého průklepového papíru, kterým podlepíme křídlo ze čtvrtky. Oko dotvoříme plastovou zátkou. Na zbytky čtvrtky nakreslíme kousky trávy, kterou dokreslíme zelenou voskovkou, tuší a špejlí. Po zaschnutí tuše také trávu dle obrysu vystříháme.

3 Zvířata rozmístíme na připravený podklad a nalepíme je tam.

4 Na tři až čtyři větvičky omotáváme kousky provázků a tvoříme rákosí, které tavnou pistolí dolepíme do kompozice. Kus zeleného průklepového papíru pomačkáme a nalepíme jej do dolní části kompozice. Kousky větviček zdobíme také tělo vážky.

Zakončení:

Vytvořené kompozice položíme vedle sebe na zem, vytvoříme obrovský rybník plný zvířátek. Společně si výslednou vodní plochu prohlédneme, pozorujeme vytvořená zvířata, která v rybníce nebo u rybníka žijí, a připomeneme si, co si o nich pamatujeme. Je-li to ve třídě možné, natáhneme na vhodném místě prádelní šňůru a pomocí kolíčků na ni kompozice zavěsíme.

To jsem já aneb Můj autoportrét

Cíle výtvarné lekce:

- kultivace dovednosti práce s prstovými barvami a netradičními výtvarnými nástroji: s lidskou rukou, prsty, chodidlem,
- rozvíjení kreativity při tvorbě autoportrétu,
- seznámení s uměním body-artu.

Pomůcky k motivaci:

Fotografie dětí, prádelní šňůra, kolíčky na prádlo, uhel nebo rudka, bílý kancelářský papír, publikace Umění dvacátého století, publikace Dějiny umění – dvanáctý díl.

Příprava k motivaci:

Na vhodném místě v přírodě zavěsíme šňůru, na kterou pomocí kolíčků zavěsíme fotografie dětí.

Motivace:

Posadit se do trávy před šňůrou se zavěšenými fotografiemi.

Povídat si o lidském obličejí, o lidské různorodosti a originalitě.

Pozorovat obličeje svých kamarádů okolo sebe, uvědomit si, co je zvláštního na vlastním obličejí.

Prohlédnout si zavěšené fotografie dětí.

Prohlédnout si a pozorovat různorodost tvorby portrétů a autoportrétů vybraných výtvarných umělců, třeba A. Warhola, M. Rotelly, V. van Gogha apod., použijeme například publikaci Umění dvacátého století nebo internet.

Seznámit se s uměním body-artu, podívat se na ukázky děl body-artistů, například v publikaci Dějiny umění – dvanáctý díl.

Každé dítě zkusí uhlem nebo rudkou načrtnout svůj autoportrét na papír.

Akční tvorba

Tvorba pro jednotlivce

Doporučená tvorba

venku na zahradě

Pomůcky a materiál k výtvarné akci:

prstové barvy, kbelík na vodu, hadr, houbička na nádobí, papírový kruhový talíř, pět bílých kancelářských papírů formátu A4, nůžky, dvě plastové modré nebo zelené zátky od minerálky nebo mléka, černý fix, červená voskovka, kousek červeného papíru, tavná pistole, lepidlo Herkules.

1 Do kbelíku napustíme vodu. Rozstříháme houbičku na čtyři menší kousky, každý kousek použijeme na jinou barvu. Žlutou barvu nanášíme na ruku nebo prsty ruky a tiskneme jimi několikrát na papírový talíř.

3 Žlutou, hnědou a černou barvu postupně roztíráme pomocí houbičky na ruku nebo nohu a tvoříme otisky rukou nebo nohou na bílé papíry rozmístěné v trávě. Necháme otisky zaschnout a poté je dle obrysu vystříháme.

Obměna:

Místo autoportrétu tvoříme portrét kamaráda nebo člena rodiny.

2 Podobně postupujeme s červenou barvou. Tvoříme obličej. Barvy na talíři necháme zaschnout.

4 Na talíř, na místo pro oči, nalepíme dvě plastové zátky. Řasy, obočí a nos dokreslíme černým fixem. Z kousku červeného papíru vystříháme tvar pusy a přilepíme jej na talíř. Nos dokreslíme červenou voskovkou. Z vystřížených natisknutých částí nalepíme Herkulem na talíř vlasy, tak dotvoříme celý autoportrét.

Zakončení:

Vytvořené autoportréty zavěsíme kolíčky vedle fotografií na pradelní šňůru. Nejdříve si je společně prohlédneme. Pak se vždy tvůrce postaví pod svou podobiznu, představí své dílko a řekne ostatním několik vět o sobě.

Například: Já jsem Helenka.

Ráda maluji a tvořím různé věci nebo si čtu knížky.

I když teď nemám tak dlouhé vlasy, ráda bych je znovu měla, a proto jsem si je na mém autoportrétu vytvořila.

Později můžeme autoportréty použít jako netradiční dárek pro rodiče. Autoportrét se může stát součástí kompozice společně s fotkami dětí.

Jarní louka plná květů

Cíle výtvarné lekce:

- rozvíjení fantazie a kreativity při tvorbě s atypickým podkladem – polystyrénovým kusem,
- tvorba bez obav z rozmanitých materiálů: z vlny, kokosového vlákna, papíru, špejlí, látkových kytiček,
- seznámení s jarními lučními květinami,
- učení tvorby jednotlivce i práce ve skupině.

Pomůcky k motivaci:

Libovolná publikace s lučními květy (například Steinbachův velký průvodce přírodou), staré noviny, knihy na zatížení.

Motivace:

Během procházky jarní přírodou si všimnout různých květin, které rostou v trávě.

Pozorovat jejich barevnost, tvar a velikost květu apod.

Vybrané květy na louce utrhnout a donést je s sebou do třídy.

Květiny dát do vázy s vodou. V atlase květin si najít jejich obrázky i jména, rozšířit si znalosti o vybraných květinách.

Květiny vylišovat: položit je mezi listy novin a zatížit je knihami. Nechat je lisovat aspoň tři dny, poté si je znovu prohlédnout a připomenout si, co si o nich pamatujeme.

Pomůcky a materiál k výtvarné činnosti:

a) **tvorba louky**: polystyrénový kus (například z krabice po zakoupeném libovolném elektrospotřebiči), plechovka bílého latexu (nebo bílá tempera), štětec, zelená a žlutá temperová barva, paleta, sklenice na vodu, hadřík, houbička na nádobí, chomáč plstící zelené nebo hnědé vlny, zelené kokosové vlákno, malá látková kvítka, tavná pistole

b) **papírová kvítka**: bílá čtvrtka formátu A6, špejle, červená a žlutá temperová barva, štětec, drátěnka, měkká tužka, nůžky, lepidlo Herkules, sklenice na vodu, malá látková kvítka.

Prostorová tvorba

Tvorba pro jednotlivce i pro skupinu

Doporučená tvorba

ve třídě, u stolu

Součástí je šablona,
černobílý náčrt

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.